

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 17. mája 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Zásada ekvivalencie – Zásada efektivity – Hypotekárna zmluva – Nekalá povaha podmienky ‚stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu‘ v tejto zmluve – Vnútroštátne pravidlá týkajúce sa odvolacieho súdneho konania – Časové obmedzenie účinkov konštatovania neplatnosti nekalej podmienky – Vrátenie – Právomoc preskúmania *ex officio* vnútroštátnym odvolacím súdom“

Vo veci C-869/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) z 27. novembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 28. novembra 2019, ktorý súvisí s konaním:

L

proti

Unicaja Banco SA, predtým Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria SAU,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Arabadžiev, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin (spravodajca) a I. Jarukaitis, sudcovia M. Ilešič, J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi a A. Kumin,

generálny advokát: E. Tančev,

tajomník: L. Carrasco Marco, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 26. apríla 2021,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- L, v zastúpení: M. Pérez Peña, abogado,
- Unicaja Banco SA, predtým Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria SAU, v zastúpení: J. M. Rodríguez Cárcamo a A. M. Rodríguez Conde, abogados,

* Jazyk konania: španielčina.

- španielska vláda, v zastúpení: S. Centeno Huerta a M.J. Ruiz Sánchez, splnomocnené zástupkyne,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a S. Šindelková, splnomocnení zástupcovia,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Rocchitta, avvocato dello Stato,
- Európska komisia, v zastúpení: N. Ruiz García, J. Baquero Cruz a C. Valero, splnomocnení zástupcovia,
- Nórske kráľovstvo, v zastúpení L.-M. Moen Jünge, M. Nilsen a J. T. Kaasin, splnomocnené zástupkyne,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. júla 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi L a bankou Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria SAU, ktorej právnym nástupcom je Unicaja Banco SA (ďalej spoločne len „banková inštitúcia“), ktorý sa týka toho, že vnútroštátny odvolací súd neprihliadol *ex offo* na odvolací dôvod založený na porušení práva Únie.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Dvadsiate štvrté odôvodnenie smernice 93/13 stanovuje, že „súdy alebo správne orgány členských štátov musia mať k dispozícii primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania nekalých podmienok v [spotrebiteľských] zmluvách“.
- 4 Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 stanovuje:
„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

Španielske právo

- 5 Podľa článku 1303 Código Civil (Občiansky zákonník):

„Ak je určitý záväzok vyhlásený za neplatný, zmluvné strany si musia navzájom vrátiť veci, ktoré boli predmetom zmluvy, spolu s ich prírastkami a cenu s úrokmi, s výnimkou prípadov stanovených v nasledujúcich článkoch.“

- 6 Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (zákon č. 1/2000 o občianskom súdnom poriadku) zo 7. januára 2000 (BOE č. 7 z 8. januára 2000, s. 575) (ďalej len „LEC“) vo svojom článku 216 stanovuje:

„Občianske súdy rozhodujú v prejednávanych veciach na základe skutkových okolností, dôkazov a návrhov účastníkov konania, pokiaľ zákon v osobitných prípadoch nestanovuje inak.“

- 7 Článok 218 ods. 1 LEC stanovuje:

„Súdne rozhodnutia musia byť jasné, presné a v súlade s návrhmi a ostatnými tvrdeniami účastníkov konania, ktoré boli v priebehu konania včas predložené. Musia obsahovať požadované vyhlásenia, zaväzovať alebo oslobodzovať odporcu a rozhodovať o všetkých sporných bodoch, ktoré boli predmetom pojednávania.

Súd bez toho, aby sa odchyľil od predmetu sporu, uznajúc aj iné skutkové a právne okolnosti než tie, ktoré chceli uviesť účastníci konania, rozhodne podľa platných právnych predpisov, ktoré sa vo veci uplatňujú, aj keď ich účastníci konania nesprávne citovali alebo sa na ne nesprávne odvolávajú.“

- 8 Podľa článku 465 ods. 5 LEC:

„Uznesením alebo rozsudkom vydaným v rámci odvolacieho konania sa rozhoduje výlučne o záležitostiach a otázkach vznesených v rámci odvolania, prípadne o návrhoch na zamietnutie odvolania alebo o vzájomnom odvolaní podľa článku 461. Rozhodnutím sa nemôže spôsobiť ujma navrhovateľovi, pokiaľ táto ujma nevyplýva z toho, že sa vyhovie vzájomnému odvolaniu, ktoré podal pôvodný odporca.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 9 Zmluvou uzavretou 22. marca 2006 banková inštitúcia poskytla L hypotekárny úver vo výške 120 000 eur určený na financovanie kúpy rodinného domu. Tento úver bol splatný v 360 mesačných splátkach. Uvedený úver bol dohodnutý s pevnou úrokovou sadzbou 3,35 % na prvý rok a potom s pohyblivou sadzbou na ďalšie roky, pričom táto sadzba sa vypočítala pripočítaním 0,52 % k jednoročnej sadzbe Euribor. Táto zmluva stanovovala „podmienku stanovujúcu minimálnu úrokovú sadzbu“, podľa ktorej pohyblivá úroková sadzba nemohla byť nižšia ako 3 %.

- 10 Vnútroštátny súd uvádza, že banková inštitúcia uplatnila „podmienku stanovujúcu minimálnu úrokovú sadzbu“ voči L v roku 2009, keď sa sadzba Euribor výrazne znížila. V januári 2016 podala L na Juzgado de Primera Instancia de Valladolid (Súd prvého stupňa Valladolid, Španielsko) žalobu proti tejto inštitúcii, ktorou sa domáhala neplatnosti tohto ustanovenia a vrátenia súm, ktoré na jeho základe neoprávnene získala. L tvrdila, že keďže nebola dostatočne informovaná o existencii takej podmienky a jej relevantnosti v štruktúre predmetnej úverovej zmluvy, táto podmienka mala byť vyhlásená za nekalú z dôvodu jej netransparentnosti. Banková inštitúcia na svoju obranu namietala, že L bola informovaná o zahrnutí tejto podmienky do úverovej zmluvy.

- 11 Rozhodnutím zo 6. júna 2016 Juzgado de Primera Instancia de Valladolid (Súd prvého stupňa Valladolid) vyhovel žalobe, pričom konštatoval nekalú povahu „podmienky stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu“ z dôvodu, že bola netransparentná. Bankovej inštitúcii tak uložil povinnosť vrátiť L neoprávnene zaplatené sumy spolu s úrokmi. Rozhodol však, že vrátenie nadobudne účinnosť až od 9. mája 2013 na základe rozsudku Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) č. 241/2013 z 9. mája 2013 (ďalej len „rozsudok z 9. mája 2013“), ktorý obmedzuje časové účinky vyhlásenia neplatnosti takejto podmienky „stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu“. Bankovej inštitúcii uložil aj povinnosť nahradiť trovy konania.
- 12 Dňa 14. júla 2016 podala banková inštitúcia proti tomuto rozsudku odvolanie na Audiencia Provincial de Valladolid (Provinčný súd Valladolid, Španielsko) v rozsahu, v akom jej ukladá povinnosť nahradiť všetky trovy konania. Tvrdila, že vzhľadom na to, že žalobe L sa vyhovel len čiastočne z dôvodu časového obmedzenia účinkov vyhlásenia neplatnosti dotknutej zmluvnej podmienky, nemala jej byť uložená povinnosť nahradiť všetky trovy konania o tejto žalobe.
- 13 Rozsudkom z 13. januára 2017 odvolací súd vyhovel odvolaniu a zrušil prvostupňový rozsudok v rozsahu, v akom uložil bankovej inštitúcii povinnosť nahradiť trovy konania. Vnútroštátny súd spresňuje, že odvolací súd nezmenil výrok tohto rozsudku v rozsahu, v akom sa týka reštitučných účinkov vyhlásenia neplatnosti uvedenej podmienky, keďže neboli predmetom odvolania. Dodáva, že odvolací súd pri čiastočnom zrušení prvostupňového rozsudku nevychádzal z rozsudku z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i. (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), ktorým Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 bráni vnútroštátnej judikatúre, akou je judikatúra vyplývajúca z rozsudku z 9. mája 2013, ktorá časovo obmedzuje reštitučné účinky spojené so súdnym vyhlásením nekalej povahy zmluvnej podmienky v zmluve uzavretej medzi obchodníkom a spotrebiteľom len na sumy, ktoré tento spotrebiteľ neoprávnene zaplatil po vydaní rozhodnutia, ktorým bola táto podmienka súdne uznaná za nekalú.
- 14 L podala opravný prostriedok proti tomuto odvolaciemu rozsudku na Tribunal Supremo (Najvyšší súd). Na podporu svojho opravného prostriedku L uvádza, že tým, že Audiencia Provincial de Valladolid (Provinčný súd Valladolid) neuplatnil rozsudok z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i. (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), a tým, že *ex officio* nenariadil úplné vrátenie súm zaplatených na základe „podmienky stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu“, porušil článok 1303 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje reštitučné účinky súvisiace s neplatnosťou záväzkov a zmlúv, v spojení s článkom 6 ods. 1 smernice 93/13, ktorý stanovuje nezáväznosť nekalých podmienok pre spotrebiteľov. Banková inštitúcia navrhla zamietnuť opravný prostriedok z dôvodu, že keďže L nepodala odvolanie proti prvostupňovému rozsudku týkajúcemu sa časového obmedzenia reštitučných účinkov vyhlásenia neplatnosti predmetnej nekalej podmienky, nebola ani oprávnená podať opravný prostriedok týkajúci sa časového obmedzenia týchto účinkov.
- 15 Vnútroštátny súd uvádza, že v sporoch prebiehajúcich pred španielskymi súdmi ku dňu, keď Súdny dvor v rozsudku z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i. (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), rozhodol, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 bráni judikatúre Tribunal Supremo (Najvyšší súd) vyplývajúcej z rozsudku z 9. mája 2013, ktorý časovo obmedzuje reštitučné účinky neplatnosti podmienok „stanovujúcich minimálnu úrokovú sadzbu“ obsiahnutých v zmluvách uzavretých medzi spotrebiteľmi a obchodníkmi, spotrebiteľia v súlade s touto vnútroštátnou judikatúrou obmedzili svoje opravné prostriedky na vrátenie neoprávnene zaplatených súm po 9. máji 2013. V súlade s rôznymi zásadami španielskeho občianskeho súdneho konania, akými sú dispozičná zásada, zásada koherentnosti a zásada zákazu *reformatio in peius*,

Audiencia Provincial de Valladolid (Provinčný súd Valladolid) teda v prejednávanej veci nepriznal úplné vrátenie súm zaplatených na základe podmienky „stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu“, keďže L nepodala odvolanie proti prvostupňovému rozsudku.

- 16 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že zásada, podľa ktorej nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné, stanovená v článku 6 ods. 1 smernice 93/13, nemá absolútnu povahu, a teda môže podliehať obmedzeniam spojeným s riadnym výkonom spravodlivosti, akými sú právna sila rozhodnutej veci alebo stanovenie primeraných lehôt na podanie opravného prostriedku pod hrozbou premlčania. Pravidlo španielskeho práva, podľa ktorého ak niektorá zo strán nenapadne časť výroku rozsudku, odvolací súd ho nemôže zbaviť všetkých účinkov alebo ho zmeniť, by však malo určitú podobnosť s právnou silou rozhodnutej veci.
- 17 Uvedený súd však má pochybnosti o zlučiteľnosti dispozičnej zásady, zásady koherentnosti a zásady zákazu *reformatio in peius*, ktoré stanovuje vnútroštátne právo, s článkom 6 ods. 1 smernice 93/13. Konkrétne sa pýta, či vzhľadom na rozsudok z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i. (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o odvolaní podanom výlučne bankovou inštitúciou, a nie spotrebiteľom, musí bez ohľadu na tieto zásady nariadiť vrátenie všetkých súm prijatých na základe nekalej podmienky.
- 18 Za týchto okolností Tribunal Supremo (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 6 ods. 1 smernice 93/13 uplatňovaniu procesných zásad, konkrétne dispozičnej zásady, zásady koherentnosti a zásady zákazu *reformatio in peius*, ktoré bránia súdu, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku podanom bankou proti rozsudku, ktorým bolo časovo obmedzené vrátenie súm, ktoré spotrebiteľ neoprávnene zaplatil v dôsledku ‚podmienky stanovujúcej minimálnu úrokovú sadzbu‘ vyhlásenej za neplatnú, aby nariadil úplné vrátenie týchto súm, a tým zhoršil postavenie navrhovateľa v konaní o opravnom prostriedku, lebo spotrebiteľ toto obmedzenie nenapadol?“

O prejudiciálnej otázke

- 19 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 1 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu zásad vnútroštátneho súdneho konania, podľa ktorých vnútroštátny súd rozhodujúci o odvolaní proti rozsudku, ktorým bolo časovo obmedzené vrátenie súm, ktoré spotrebiteľ neoprávnene zaplatil na základe podmienky vyhlásenej za nekalú, nemôže *ex officio* vzniesť dôvod založený na porušení tohto ustanovenia a nariadiť vrátenie týchto súm v plnej výške.
- 20 Treba pripomenúť, že podľa článku 6 ods. 1 smernice 93/13 členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa, neboli pre spotrebiteľa záväzné.
- 21 Okrem toho smernica 93/13, ako vyplýva z jej článku 7 ods. 1 v spojení s jej dvadsiatym štvrtým odôvodnením, ukladá členským štátom povinnosť stanoviť primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili ďalšiemu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatváraných so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudok z 26. júna 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 44 a citovaná judikatúra).

- 22 Pri neexistencii právnej úpravy Únie patria procesné postupy určené na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, do vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov na základe zásady ich procesnej autonómie. Tieto postupy však nesmú byť menej výhodné ako tie, ktorými sa spravujú podobné situácie vo vnútroštátnom práve (zásada ekvivalencie), a nesmú v praxi znemožňovať alebo príliš sťažovať výkon práv poskytnutých právom Únie (zásada efektivity) (rozsudok z 26. júna 2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, bod 46 a citovaná judikatúra).
- 23 Pokiaľ ide o zásadu ekvivalencie, ako pripomenul generálny advokát v bode 44 svojich návrhov, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby z pohľadu procesných pravidiel opravných prostriedkov vo vnútroštátnom právnom poriadku preveril dodržiavanie tejto zásady tým, že zohľadní predmet, dôvod a podstatné náležitosti dotknutých opravných prostriedkov (pozri najmä rozsudok z 20. septembra 2018, EOS KSI Slovensko (C-448/17, EU:C:2018:745, bod 40).
- 24 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa musí považovať za ustanovenie rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré majú v rámci vnútroštátneho právneho poriadku právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok zo 17. mája 2018, Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, bod 35).
- 25 Z toho vyplýva, že v súlade so zásadou ekvivalencie, ak je vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o odvolaní, podľa vnútroštátneho práva oprávnený alebo povinný posúdiť z úradnej moci zákonnosť právneho aktu z hľadiska vnútroštátnych pravidiel verejného poriadku, musí byť oprávnený alebo povinný posúdiť z úradnej moci zákonnosť takehoto aktu z hľadiska tohto ustanovenia smernice 93/13 aj vtedy, ak otázka zákonnosti tohto aktu z hľadiska týchto pravidiel nebola vznesená na prvom stupni. Ak teda v takejto situácii skutočnosti v spise, ktoré má vnútroštátny odvolací súd k dispozícii, smerujú k otázke možnej nekalej povahy zmluvnej podmienky, tento súd je povinný posúdiť z úradnej moci zákonnosť tejto podmienky z hľadiska kritérií stanovených touto smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. mája 2013, Jörös, C-397/11, EU:C:2013:340, bod 30).
- 26 Účastníci konania, ktorí predložili Súdnemu dvoru písomné pripomienky v tomto konaní, sa rozchádzajú v názore na existenciu judikatúry Tribunal Constitucional (Ústavný súd, Španielsko) alebo Tribunal Supremo (Najvyšší súd), podľa ktorej by uplatnenie pravidiel verejného poriadku *ex officio* predstavovalo výnimku z predmetných zásad súdneho konania. Keďže článok 6 smernice 93/13 predstavuje ustanovenie rovnocenné vnútroštátnemu pravidlu verejného poriadku, vyplýva z toho, že ak sa podľa vnútroštátnej judikatúry takéto pravidlá verejného poriadku považujú za výnimku z uplatňovania predmetných zásad súdneho konania, vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o odvolaní, musí mať možnosť uplatniť *ex officio* dôvod založený na porušení článku 6 ods. 1 smernice 93/13.
- 27 Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť existenciu takejto vnútroštátnej judikatúry. Ak by sa existencia takej judikatúry potvrdila, vnútroštátny súd by bol v súlade so zásadou ekvivalencie povinný ponechať tieto zásady súdneho konania bez uplatnenia a buď umožniť spotrebiteľovi uplatniť si práva vyplývajúce zo smernice 93/13 a jeho právo odvolať sa na judikatúru Súdného dvora, alebo tak urobiť z úradnej moci.
- 28 Pokiaľ ide o zásadu efektivity, z judikatúry Súdného dvora vyplýva, že každý prípad, v ktorom vznikne otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebeh a jeho osobitosti, pričom v prípade potreby sa musia zohľadniť

- zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, ako je ochrana práva na obhajobu, zásada právnej istoty a požiadavka na riadny priebeh konania (rozsudok z 22. apríla 2021, Profi Credit Slovakia, C-485/19, EU:C:2021:313, bod 53). V tejto súvislosti Súdny dvor uznal, že potreba dodržiavať túto zásadu nemôže zájsť až tak ďaleko, že v plnej miere nahradí úplnú nečinnosť dotknutého spotrebiteľa (rozsudok z 1. októbra 2015, ERSTE Bank Hungary, C-32/14, EU:C:2015:637, bod 62).
- 29 Okrem toho Súdny dvor spresnil, že povinnosť členských štátov zabezpečiť účinnosť práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, zahŕňa, najmä pokiaľ ide o práva vyplývajúce zo smernice 93/13, požiadavku účinnej súdnej ochrany potvrdenú v článku 7 ods. 1 tejto smernice a zakotvenú tiež v článku 47 Charty, ktorá sa okrem iného vzťahuje na vymedzenie procesných postupov týkajúcich sa žalôb založených na takýchto právach (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júna 2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, EU:C:2021:470, bod 29 a citovanú judikatúru).
- 30 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že pri neexistencii účinného preskúmania potenciálnej nekalej povahy podmienok predmetnej zmluvy nemožno zaručiť dodržanie práv priznaných smernicou 93/13 (rozsudok zo 4. júna 2020, Kancelaria Medius, C-495/19, EU:C:2020:431, bod 35 a citovaná judikatúra).
- 31 Za týchto okolností podmienky stanovené vnútroštátnym právom, na ktoré odkazuje článok 6 ods. 1 smernice 93/13, teda nemôžu mať vplyv na podstatu práva, ktoré spotrebiteľom priznáva toto ustanovenie, t. j. nebyť viazaný podmienkou, ktorá bola vyhlásená za nekalú (rozsudky z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 71, ako aj z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 51).
- 32 V tejto súvislosti je namieste pripomenúť dôležitosť zásady právnej sily rozhodnutej veci tak v právnom poriadku Únie, ako aj vo vnútroštátnych právnych poriadkoch. Súdny dvor už totiž mal príležitosť spresniť, že na to, aby sa zabezpečila tak stabilita práva a právnych vzťahov, ako aj riadny výkon spravodlivosti, je dôležité, aby už nebolo možné napadnúť súdne rozhodnutia, ktoré nadobudli právoplatnosť po vyčerpaní všetkých dostupných opravných prostriedkov alebo po uplynutí lehôt stanovených na ich podanie (pozri najmä rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, body 35 a 36, ako aj z 26. januára 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, bod 46).
- 33 Súdny dvor už pripustil, že ochrana spotrebiteľa nie je absolútna. Konkrétne usudzoval, že právo Únie nevyžaduje, aby vnútroštátny súd neuplatňoval vnútroštátne procesné pravidlá, ktoré priznávajú rozhodnutiu povahu rozhodnutej veci, aj keď by to umožnilo napraviť porušenie ustanovenia, bez ohľadu na jeho povahu, obsiahnutého v smernici 93/13 (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, EU:C:2009:615, bod 37, ako aj z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 68), avšak v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 22 tohto rozsudku pod podmienkou dodržania zásad ekvivalencie a efektivity.
- 34 V bode 72 svojho rozsudku z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i. (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), tak Súdny dvor konštatoval, že časové obmedzenie právnych účinkov vyplývajúce z konštatovania neplatnosti podmienok „stanovujúcich minimálnu úrokovú sadzbu“, ku ktorému Tribunal Supremo (Najvyšší súd) pristúpil vo svojom rozsudku z 9. mája 2013, znamená, že každý spotrebiteľ, ktorý do tohto okamihu uzavrel zmluvu

- o hypotekárnom úvere obsahujúcu takéto podmienky, je vo všeobecnosti zbavený práva na úplné vrátenie súm, ktoré neoprávnene zaplatil bankovej inštitúcii na základe takej podmienky v období do 9. mája 2013.
- 35 Súdny dvor preto konštatoval, že vnútroštátna judikatúra, ako je napríklad judikatúra vyplývajúca z rozsudku Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 9. mája 2013 týkajúca sa časového obmedzenia právnych účinkov vyplývajúcich z určenia nekalej povahy zmluvnej podmienky podľa článku 6 ods. 1 smernice 93/13, poskytuje len obmedzenú ochranu spotrebiteľom, ktorí uzavreli zmluvu o hypotekárnom úvere obsahujúcu podmienku „stanovujúcu minimálnu úrokovú sadzbu“ do okamihu vyhlásenia rozsudku, ktorým sa táto podmienka vyhlasuje za nekalú, takže táto ochrana sa tak zdá byť neúplná a nedostatočná a nepredstavuje ani primeraný, ani účinný prostriedok na zabránenie uplatňovaniu tohto typu podmienok, čo je v rozpore s tým, čo stanovuje článok 7 ods. 1 tejto smernice (rozsudok z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 73).
- 36 Za týchto okolností Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, ktorá časovo obmedzuje reštitučné účinky súvisiace s určením nekalej povahy podmienky obsiahnutej v zmluve uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom len na sumy neoprávnene zaplatené na základe takejto podmienky po vydaní rozhodnutia, ktorým sa konštatovala táto nekalá povaha (rozsudok z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980, bod 75).
- 37 Vo veci samej je nesporné, že spotrebiteľ nepodal ani odvolanie, ani vzájomné odvolanie proti prvostupňovému rozsudku, ktorým sa časovo obmedzili reštitučné účinky súm zaplatených na základe nekalej podmienky.
- 38 Treba však zdôrazniť, že za okolností prejednávanej veci skutočnosť, že spotrebiteľ nepodal odvolaníev primeranej lehote, možno pripísať skutočnosti, že keď Súdny dvor vyhlásil rozsudok z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i. (C-154/15, C-307/15 a C-308/15, EU:C:2016:980), lehota, v ktorej bolo možné podať odvolanie alebo vzájomné odvolanie, podľa vnútroštátneho práva už uplynula. Za týchto okolností nemožno usudzovať, že by spotrebiteľ preukázal úplnú pasivitu v zmysle judikatúry pripomenutej v bode 28 tohto rozsudku, keď pred odvolacím súdom nespochybnil už ustálenú judikatúru Tribunal Supremo (Najvyšší súd).
- 39 Z toho vyplýva, že uplatnenie predmetných zásad vnútroštátneho súdneho konania tým, že spotrebiteľovi odopiera procesné prostriedky, ktoré mu umožňujú uplatniť si svoje práva na základe smernice 93/13, znemožňuje alebo nadmerne sťažuje ochranu týchto práv, čím porušuje zásadu efektivity.
- 40 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu zásad vnútroštátneho súdneho konania, podľa ktorých vnútroštátny súd rozhodujúci o odvolaní proti rozsudku, ktorým bolo časovo obmedzené vrátenie súm, ktoré spotrebiteľ neoprávnene zaplatil na základe podmienky vyhlásenej za nekalú, nemôže *ex offio* vzniesť dôvod založený na porušení tohto ustanovenia a nariadiť vrátenie týchto súm v plnej výške, pokiaľ skutočnosť, že dotknutý spotrebiteľ toto obmedzenie včas nenamietal, nemožno pripísať jeho úplnej nečinnosti.

O trovách

- 41 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu zásad vnútroštátneho súdneho konania, podľa ktorých vnútroštátny súd rozhodujúci o odvolaní proti rozsudku, ktorým bolo časovo obmedzené vrátenie súm, ktoré spotrebiteľ neoprávnene zaplatil na základe podmienky vyhlásenej za nekalú, nemôže *ex officio* vzniesť dôvod založený na porušení tohto ustanovenia a nariadiť vrátenie týchto súm v plnej výške, pokiaľ skutočnosť, že dotknutý spotrebiteľ toto obmedzenie včas nenamietal, nemožno pripísať jeho úplnej nečinnosti.

Podpisy